

Spännande djur

Djurens veckas guide för barn

Innehåll

Förord	3	Uppgift: Vilket djur är det fråga om?	22
Alla djur är sinsemellan lika värdefulla	4	Uppgift: Ledsaga djuret till dess boplat	23
Härliga eller helt förfärliga djur?	5	Uppgift: Hurtig friluftare	24
Huj vad spännande!	6	Uppgift: Invandrad art eller främmande art?	25
Varför behövs getingar?	8	Uppgift: Korsord	26
Djur i naturen	9	Uppgift: Djuren i sagor	27
Främmande arter, invandrade arter och skadedjur?	10	Förfärligt härliga djur	28
Visste du att..?	11	Lästips	29
Berättelsen börjar: Spännande stugsemester	12	De rätta svaren på uppgifterna	30
Uppgift: Hur övervinner man rädsla?	21	Kom ihåg det här!	31

Text:
Pi Mäkilä och Marianna Lammi

Översättning:
Marie-Christine Dalton

Layout:
Suvi Ojala

Illustrationer:
Olga Veselovskaya

Bilder:
Miroslav Hlavko/shutterstock.com (pärm)
Suvi Ojala (s. 3)
Frauke Feind/pixabay.com (s. 4)
Shutterbug75/pixabay.com (s. 4 & 22)
franzschabreiter/pixabay.com (s. 5)
reizneidalarm/pixabay.com (s. 5)
Gerhard Janson/pixabay.com (s. 5 & 22)
Artur Pawlak/pixabay.com (s. 6 & 22)
keyouest/pixabay.com (s. 7 & 22)
Ante Hamersmit/pixabay.com (s. 8)
GlobIP/istock.com (s. 9)
Antagain/istock.com (s. 11)

DigitalDesigner/pixabay.com (s. 22)
Tomás Malik/unsplash.com (s. 25)
Madeleine Lewander/pixabay.com (s. 25)
Diana Parkhouse/unsplash.com (s. 25)
Bruno /Germany/pixabay.com (s. 25)
Laura H. Forsström (s. 25)
Tapani Hellman/pixabay.com (s. 25)
Florin Radu/pixabay.com (s. 25)
Gary Stearman/pixabay.com (s. 25)
Pexels/pixabay.com (s. 25)
Önder Örtel/unsplashh.com (s. 26)
PicturePartners/istock.com (s. 27)
Antonios Ntoumas/pixabay.com (bakpärm)

Tryckeri:
Laine Direct Oy

Utgivare:
SEY Djurskyddet Finland, 2022
Fågelviksgatan 10
00500 Helsingfors
www.sey.fi



SEY
SUOMEN ELÄINSUOJELU

FÖRORD



Mot en positiv relation till djur

Djur väcker olika slag av känslor hos oss. Hurdana dessa känslor är beror bland annat på våra egna erfarenheter, kulturen som omger oss, den information och felinformation som vi får samt på djurarten och själva djurindividen. Våra känslor och attityder inverkar mycket på det hur vi behandlar djur i praktiken. Därför är det viktigt att vi identifierar varifrån våra känslor har sitt ursprung och hur de inverkar på vårt sätt att förhålla oss till djur.

Till exempel är sällskapshundars och mårdhundars lidande i princip av lika stor vikt och bådass välbefinnande lika viktigt. De är båda varelser som har ett egenvärde, sina egna erfarenheter och känslor och var och en av dem är en unik individ. I vår kultur är vi dock positivt inställda till sällskapshundar och de känns nära för oss, medan mårdhunden anses vara en invasiv främmande art. I praktiken syns detta i att vi jagar mårdhundar på de mest varierande sätt. En del av dessa jaktmetoder förorsakar djuren onödigt lidande.

Föräldrar överför lätt sina egna attityder och beteendemonster till sina barn. Vi är rädda för en del djurarter fastän de i verkligheten inte orsakar fara för människan eller faran är liten. Bakom rädslan kan ligga föreställningar, erfarenheter och känslor som överförs under många generationer. Rädslan försvårar livet, och redan med tanke på våra barns välbefinnande är det viktigt att vi vuxna fäster uppmärksamhet på hurdana attityder till djur och hurdana rädslor vi för vidare till barnen.

Att observera djur är lärorikt och man får lätt också mycket glädje ut av det. Det är viktigt att barns intresse för djur riktas rätt. Djur ska observeras, inte störas. Vi ska uppföra oss lika respektfullt mot sådana djur som vi tycker att är otäcka som mot sådana vi tycker att är förtjusande. Också skrämmande djur kan observeras på längre avstånd. De lever sina egna liv och vart och ett av dem vill vara i lugn och ro.

Syftet med det här införfäftet är att väcka tankar om varför en del djurarter ger upphov till olika slag av negativa känslor hos oss, och hur det löner sig att handskas med dessa känslor. Med hjälp av införfäftet kan man vägleda barn till en positiv relation med djur. Detta berikar också barnets liv.

Kati White
verksamhetsledare
SEY Djurskyddet Finland

Alla djur är sinsemellan lika värdefulla

VI MÄNNISKOR ÄR DJUR, precis som också katter, hundar eller till exempel råttor och ormar. Djur känner glädje, sorg, rädsla och smärta på samma sätt som vi människor. Vi är alla olika, men vi har samma grundläggande behov. Vi vill må bra, undvika smärta och göra sådant som är viktigt för oss.

Olika djur upplever dock saker och ting på olika sätt och de tänker inte på samma sätt som vi människor. Enligt vad vi vet i dagens läge känner en hund eller katt inte skam och kan inte planera att hämnas.

Djurets storlek inverkar inte på det hur det upplever världen. Om en häst och en mus stöter sitt ben tar det troligtvis lika ont i bådas ben. Smärtan känns säkerligen likadan som den smärta vi människor känner.



ALLA DJUR HAR ETT EGENVÄRDE. Med egenvärde avses att alla djur är sinsemellan lika värdefulla.

Djurets värde hör inte ihop med den nytta människan har av djuret. Djurets intelligens, storlek eller utseende inverkar inte på dess värde. Ett djurs liv ska respekteras som sådant.



I FINLAND finns en djurskyddslag som skyddar alla djur. I lagen bestäms hur djur ska hållas och hur man ska uppföra sig mot dem. Om någon bryter mot lagen ska man anmäla detta till polisen.

Härliga eller förfärliga djur?

DU HAR SÄKERT MÄRKT ATT en del människor är så rädda för spindlar att de skriker till vid åsynen av en spindel? Däremot kan någon annan rentav ha skräck för hamstrar men anse att ormar är trevliga sällskapsdjur.

Det finns alltid någon orsak till känslor som glädje eller rädsla. Glädje och rädsla är viktiga och det är alla andra känslor också. De hjälper oss att klara av svåra situationer. Dessutom hjälper de oss att komma ihåg sådant som är viktigt. Att uppleva känslor går inte att hindra. Vi människor är dock kapabla att förstå våra känslor och reglera dem.

MÅNGA DJUR VISAR INTE sina känslor så lätt – inte i alla fall på ett sådant sätt att vi människor skulle märka hur de känner sig. Detta beror på det att djur till exempel kan utsättas för fara om de visar att de har ont eller att de är sjuka. I naturen är ett sjukt djur ett lätt byte för andra djur. Därutöver är människor ganska ofta ganska dåliga på att identifiera andra djurs känslor.

Alla djurs sätt att uttrycka sig med miner, läten eller gester skiljer sig från varandra. Därför förstår vi inte alltid andra djur eller kan tolka dem fel. Likväl upplever alla djur, allt från humlor till hundar, många olika slag av känslor och förnimmelser.



Huj vad spännande!

KÄNSLOR SOM RÄDSLÅ, AVSKY, SPÄNNING och till och med ilska är helt normala. Rädsla och spänning är viktiga känslor. Känslornas uppgift är att hjälpa oss att handla klokt och övervägande. Rädsla kan vara nyttigt till exempel om vi är rädda för huggormar. Då hålls vi på grund av rädslan på ett så pass långt avstånd från ormen att vi inte av misstag blir bitna. Troligtvis vill huggormen helst vara i fred och vill inte ha oss nära sig den heller. Rädslan kan alltså vara nyttig för både oss och ormen.

IBLAND KÄNNER VI OCKSÅ ILSKA. Att känna ilska kan hjälpa oss om någon hotar eller sårar oss. För många djur kan känslan av ilska också vara viktig om de måste försvara sig själva eller sin mat. En del djurarter kan också bli arga om de lägger märke till orättvis behandling. Till exempel kan elefanter, hundar och människor bli upprörda om de lägger märke till orättvisor.



IBLAND KÄNNS något, eller något djur, skrämmande bara därför att vi inte vet tillräckligt om det. Att skaffa information om ett djur som känns skrämmande kan hjälpa oss att möta vår rädsla.



KÄNSLOR LÄR OSS vad som är viktigt, spännande och otrevligt för oss. Känslor är meddelanden mellan oss själva och vår omgivning.



RÄDSLÅ LIGGER ofta bakom sådana känslor som avsky och ilska. Ibland är det svårt att identifiera rädsla hos sig själv eller hos någon annan. Ofta är vi rädda för sådant som vi inte känner till särskilt bra. Få av oss har till exempel sett en varg på nära håll, men ändå är många av oss rädda för vargar. Du har kanske själv också hört sagan om den stora stygga vargen eller om Rödluvan och vargen? I dessa sagor beskrivs vargen som ett skrämmande djur. Utifrån sagor kan vi bli rädda för vargar även om vi vet att vi allmänt taget inte på riktigt behöver vara rädda för vargar.

OFTA NÄR VI TITTAR PÅ DJUR upplever vi också känslor som glädje och uppskattning. Vi kan lära oss att värdesätta också sådana djur som känns skrämmande. Känslan av uppskattning av ett djur kan öka när vi iakttar det och bekantar oss med det och lär oss mera om det. Om en viss djurart känns skrämmande skulle det vara förnuftigt att fundera på vad detta beror på.

DET ÄR VIKTIGT att komma ihåg att känslor som rädsla, avsky och även ilska är helt naturliga och sinsemellan lika viktiga. Alla upplever sådana känslor vid något skede. Känslor är ett sätt att lära sig mera om sig själv.

Varför behövs getingar?

DU HAR KANSKE HÖRT uttrycket "Allt har sin mening". Uttrycket stämmer också beträffande alla djur. Alla djur har sin plats i naturen och varje djur är värdefullt på sitt eget sätt. Till exempel är getingarnas uppgift att hålla mängden av flygfän och andra kryp under kontroll.

De fångar andra insekter och dessas larver och matar sina egna larver med dem. När getingarna inte mera hittar tillräckligt med föda ute i naturen kan de flyga in i bostaden och till och med landa på din mattallrik i jakt på något att äta.

OCKSÅ ALLA ANDRA DJUR har sin plats i naturen. Till exempel är en av vargarnas uppgifter att jaga älgar, hjortar och mindre däggdjur, såsom fältharar. Eftersom det finns så lite vargar och andra stora rovdjur i Finland, finns det verkligen många älgar och rådjur i våra skogar. Om mängden av älgar och rådjur blir enormt stor kan de förorsaka mera farliga situationer och till exempel trafikolyckor.



MÅNGA DJUR kan bita eller sticka om de blir rädda. Att bita eller sticka är djurets försvarsreaktion som det tillgriper när det känner att de inte finns andra sätt att fly undan en situation. Det är det sista alternativet, när ingenting annat hjälper. Om en orm slingrar på stigen eller en geting flyger på gården, lönar det sig för oss att lämna dem i fred även om vi tycker att det känns otäckt eller skrämmande.

Djur i naturen

NÄR VI RÖR OSS I NATUREN stöter vi på många olika slags djur. En del av djuren kan i vårt tycke kännas mycket spännande eller till och med skrämmande. Oberoende av vilket djur det rör sig om, känner sig djuret sannolikt mycket mera rädd för oss än vi för det.

SAMMA MINNESREGEL håller streck även när det gäller större djur. En flock vitkindade gäss som rör sig i naturen kan te sig både skrämmande och irriterande för oss. När gässen är många och de inte väjar undan människan kan de kännas skrämmande. Dessutom kan vi bli irriterade på att de bajsar på gräsmattor och att vi kan stiga på deras avföring av misstag. Däremot kan någon annan tycka att vitkindade gäss är söta och roliga djur.

Vare sig djuret är stort eller litet, är det bra att komma ihåg att djuret, till och med om det är ett stort djur, troligtvis känner sig lika rädd som du själv. Därför lönar sig att betrakta också sådana djur som rör sig i naturen på avstånd.



Främmande arter, invandrade arter och skadedjur?

Vi människor har som vana att klassificera djur i olika grupper. Sådana djur som människan har fört med sig till Finland kallas för **FRÄMMANDE ARTER**. Till exempel kom mårdhunden ursprungligen till Finland när pälsdjursdjursuppfödare hämtade den hit som pälsdjur. Nuförtiden anses mårdhunden vara en **INVASIV FRÄMMANDE ART**, eftersom man är rädd att mårdhunden äter utrotningshotade fåglar och deras ungar.

Sådana djurarter som själv småningom sprider sig till nya utbredningsområden kallas för **INVANDRADE ARTER**. På grund av den globala uppvärmningen har många nya djurarter redan spritt sig till Finland. Till exempel är vildsvin, fältharar och vitkindade gäss invandrade arter. Också människan är en invandrad art i Finland.

Sådana djurarter som förorsakar skada till exempel till människor, andra djur eller byggnader, kallas för **SKADEDJUR**. Många insekter kallas för skadedjur om de förorenar livsmedel eller orsakar skador i byggnader. Också råttor och möss anses ofta vara skadedjur. Å andra sidan kan de också vara **SÄLLSKAPSDJUR**.

Ibland börjar främmande arter tränga undan sådana arter som redan länge levt i Finland. Människan följer upp och strävar efter att begränsa dessa främmande arters utspridning eftersom det anses att dessa arter negativt påverkar naturen och de djurarters levnadsvillkor som redan lever här.



Visste du att..?

GETINGAR OCH BIN är förvånansvärt smarta djur fastän de är så små. Getingar och bin har ett gott minne, och de kan lära sig mångahanda nya färdigheter.

VARGAR inte godkänner mobbning. Om en ung varg börjar reta sina lekkamrater måste den lära sig artighet innan vargarna släpper den med i leken på nytt. Vargen är en skicklig jägare, men största delen av sitt liv gör den allt möjligt annat också. Vargarna utforskar naturen samt vilar och leker tillsammans.

RÅTTOR skrattar när de leker. De gör det dock med ett sådant ljud som vi människor inte kan höra. Enligt undersökningar har råttor förmågan att ångra sina gärningar och också att känna medkänsla.

TUNGAN är huggormens näsa. Huggormen luktar med sin tunga på luftmolekyler som finns i luften och för med sin tunga lukten i sin mun. Huggormen biter inte för att den vill vara elak. Om huggormen blir rädd för en människa eller något annat djur, stelnar den till. Då tror huggormen att den är trygg och att ingen lägger märke till den. Huggormen biter bara om den upplever att den måste försvara sig.



ALLA DJUR är på samma vis kännande och upplevande varelser. De är värdefulla i sig själv oberoende av hur människan har klassificerat dem.

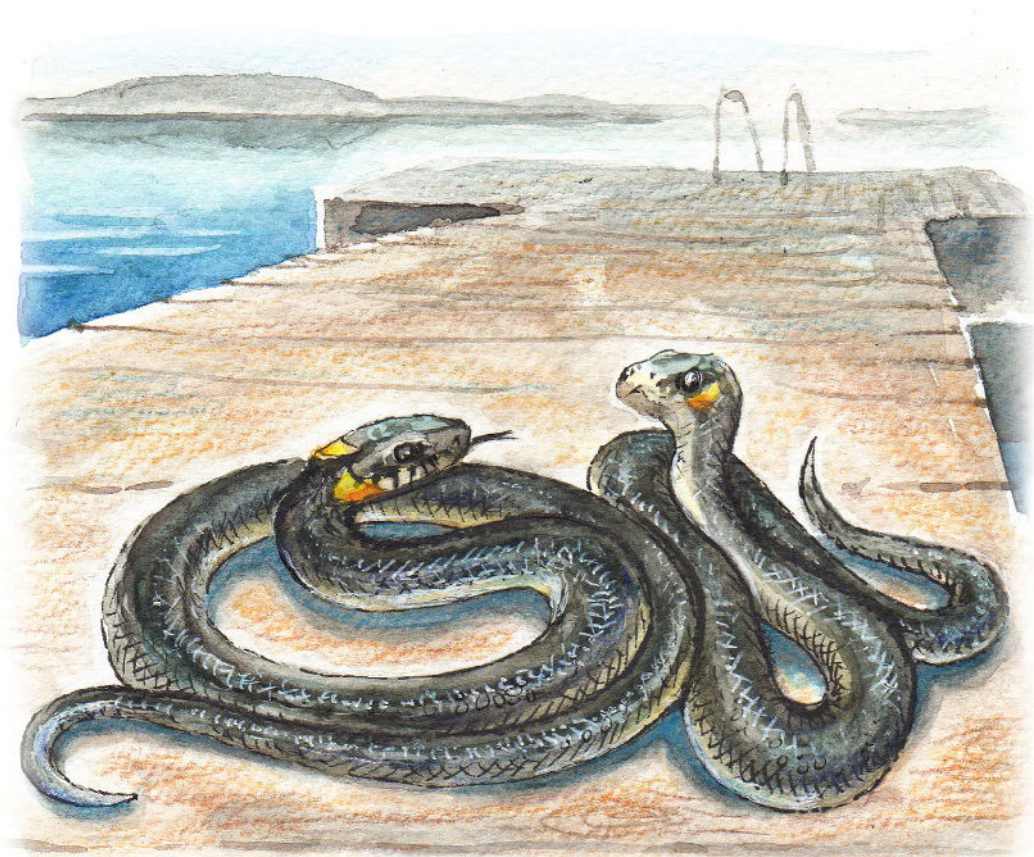
Spännande stugsemester

Bilen stannade med en knyck där vägen till stugan tog slut. Sumu, Maryam och Omar rusade ut från baksätet för att sträcka på sina armar och ben. De andades in den solvarma bondgårdsluften. Den smakade sött och varmt.

”Äntligen!” utbrast Maryam. Hon hämtade katten Snippe från sin mamma. Snippe hade bråttom att komma ut ur sin transportbur och Maryam lyckades bara med nöd och näppe fästa kopplet i kattsälen. Genast efter det tog Snippe ett språng mot närmaste häck.

”Härligt att vara på stugan!” konstaterade också Sumu. Barnen hade velat färdas i samma bil. Barnens föräldrar hyrde tillsammans en gammal bondgård på en sjöstrand.

Luften vibrerade med dofter av sommar och barnens öron började snabbt urskilja insekternas surrande och andra ljud som naturen gav ifrån sig. Längre bort på insjöfjärden simmade fåglar.



”Ska vi gå ner till stranden?”, föreslog lilla Omar.

På vägen till stranden stannade Sumu och Omar upp för att beundra två fjärilar samt en humla. Humlan surrade nästan på ställe i en blomma.

”Männe det simmar grodynglingar i strandvattnet igen?”, funderade Sumu ivrig.

Barnen sprang ner längs den flacka sluttningen mot den breda bryggan. När Omars fot träffade den första träplankan, grabbade Sumu tag i hans axel och ropade högt ”AKTA DIG!”. Han ropade mycket högre än han hade haft som avsikt.

På bryggan låg två stora, grågröna ormar och slöade sig.

”Vad händer?!” frågade Maryam som kommit springande på plats. Hon hade blivit efter eftersom hon hade väntat på att någon av de vuxna skulle komma och ta hand om Snippe. Nu stod poj-karna framför henne som förstelnade med ryggar vända mot henne.

”Ormar”, svarade Omar, torr i munnen.

”Huggormar eller snokar?” undrade Maryam nyfiket.



Eftersom Maryam var så lugn och nyfiken, lugnade också Sumu och Omar ner sig. Barnen hämtade Maryams och Omars pappa och han identifierade att ormarna var snokar.

”Bäst att lämna ormarna i fred. Jag skulle tippa att vi för så mycket ljud att de snart förflyttar sig till ett annat ställe”, sade Maryams och Omars pappa. ”Bra att ni märkte ormarna i tid och inte sprang över dem. Även om snokar inte är giftiga, kan också de bita om de blir hemskt rädda. Huggormar är giftiga. Hur känner man igen en huggorm?” fortsatte han.

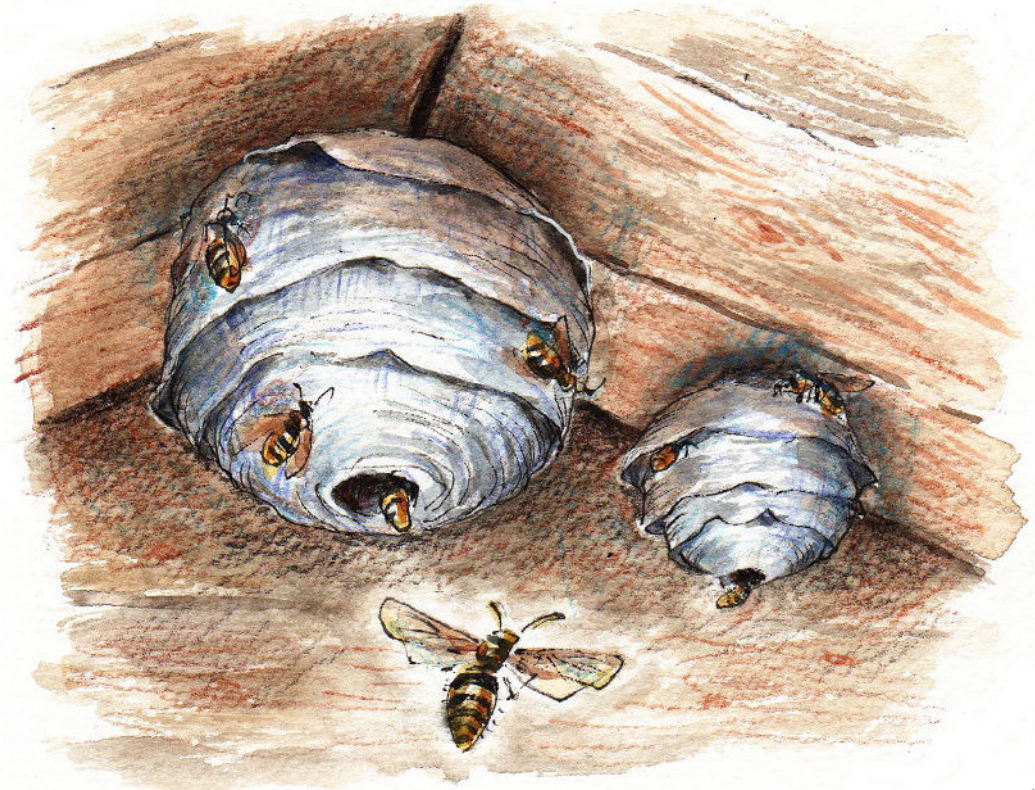
”På det svartvita sicksackmönstret”, svarade Sumu och Maryam med en mun.

Barnen steg ner i strandvattnet där grodyngel kretsade omkring.

”Jag tänker ha glasögonen på mig också när jag simmar”, muttrade Sumu halvhögt.

Mötet med ormarna gjorde Sumu och Omar fundersamma. På området runt stugan fanns många trevliga djur, såsom lommar och änder, grodyngel, citronfjärilar och trollsländor, men de hade glömt att man om somrarna var tvungen att hålla ett öga på ormar och andra varelser som inte kändes så trevliga. Hur kunde de ha glömt detta under vintern?

”Som tur finns det ännu inte något getingbo på dasset”, sade Hanna. Hon var Sumus pappas fru. ”De tar knappast mera vårt utedass i bruk när vi nu är så många som använder det. Alltid är ju någon av oss där”, skrattade Hanna. ”Om de tänker göra oss sällskap måste vi servera dem någon söt delikatess på ett sådant ställe där vi inte stör varandra”, fortsatte hon i försonlig ton.



Sumu visste att Hanna hade blivit allvarligt stucken av getingar när hon var barn. I årtal hade hon varit rädd för getingar och hatat dem, ända tills hon hörde i nyheterna att pollinatörernas antal minskar oroväckande och blev bekymrad över detta. Med pollinatörer avses exempelvis humlor, bin och fjärilar och också andra insekter såsom getingar. Utan pollinatörer skulle det inte finnas blommor, bär eller frukter.

Nuförtiden försökte Hanna alltid komma på sätt att leva tillsammans med insekterna, på tryggt avstånd från dem. Sumu funderade att man säkert kunde göra på samma sätt beträffande ormar. När han var yngre var han rädd för spindlar. Hanna och han hade sedan börjat mata spindlar. Då kändes de inte mera så skrämmande.



Det första kvällsmålet på stugan åt båda familjerna ute på terrassen och tittade och lyssnade samtidigt på fåglarna som rörde sig på sjön. Snippe höll ännu på med att undersöka sin uterastgård med stor iver. Maryams och Omars mamma hade klippt gräset där för att det skulle vara lättare att upptäcka ormar som eventuellt ringlade in dit.

Plötsligt märkte Omar att en andhona med sina ungar promenerade vid skogskanten i jakt på blåbär. Kan det finnas något sötare! Tur att Snippe var i sin egen uterastgård, för de sällskapsdjur som vi människor har ska respektera de vilda djurens häckningsfrid.

Så småningom fick myggorna sällskapet att förflytta sig inomhus, men Maryam viskade till Omar och Sumu att de senare på kvällen skulle kunna smygga sig ut för att utforska sommarnatten.



Sommarkvällen kändes fuktig och underbart varm när barnen smög sig ut ur stugan på gårdsplanen. De gick mot bärbuskarna. De trodde att de skulle hitta nattfjärilar där, kanske till om med fladdermöss.

Plötsligt såg det något röra sig vid skogskanten. Det var precis som de skulle ha hört ljudet av tassar...

Det var den första natten på stugan, de var ute i skymningen utan en enda vuxen, och till på köpet utan lov. Barnens fantasi skenade iväg. "Varg", tänkte Omar. "Björn", tänkte Sumu. "Räv", misstänkte Maryam.

På grund av myggorna och fästingarna hade Maryam klätt sig i pyjamasbyxor och en jacka med huva. I fickan hade hon sin mobiltelefon som hon nu grävde fram. Precis när den mystiska prasslande varelsen kilade förbi barnen för att sedan försvinna in i skogen, fick Maryam snappat ett foto av den.

På morgonen visade barnen fotot för de vuxna, lite skamsna då de ju hade varit ute utan att föräldrarna visste om det.

Utifrån det suddiga fotot kom de vuxna till slut fram till att det var fråga om en mårhund.

"På våren hade vi i skolan talko för att bekämpa främmande arter", berättade Sumu. "Vi plockade lupiner vid dikeskanter och annat liknande. Vår lärare berättade då att mårhundens är en främmande art i Finland och inte hör hit."

"Men å andra sidan berättade vår lärare, att granen också började växa i Finland först tusen år efter den första istiden", sade Maryam. "Nog tycker vi väl ändå alla att granen hör till Finlands natur? Hur definierar man egentligen begreppet främmande art?"

De vuxna tyckte att det här var en bra fråga, som de inte heller visste svaret på.



De vuxna visste att man nuförtiden får döda mårhundar till och med under valpningstiden då de har ungar som behöver matas.

”Det är ju förfärligt!”, brast Omar ut.

”Det cirkulerar mycket information om mårhundar. Troligtvis är mårhundens en ganska usel jägare, och utgör inte på riktigt något hot för Finlands natur, förutom i skärgården”, sade Hanna. ”Vi ska behandla precis alla djur på ett sätt som inte orsakar dem smärta.”

”Som tur var stötte vi bara på en mårhund som tagit sig en aftonpromenad”, mumlade Sumu. ”Jag blev rädd eftersom jag trodde att det var något värre odjur.”

”Oberoende av vilket djur det var så var det säkert lika rädd för dig som du för det”, uttalade sig Sumus pappa.

”Nog rymts vi alla hit”, sade Maryam leende. ”Och om vi inte rymts, så turas vi om.”



Hur övervinner man rädsla?

Djur väcker olika slag av känslor hos oss. En del av känslorna har vi lärt oss av våra nära människor och från sagor och reklamer.

Alla känslor är tillåtna, men inte alla gärningar.

Lär dig att identifiera och namnge känslan som du känner i din kropp.

- **FUNDERA** vad rädslan för djuret beror på. Finns det någon särskild orsak till rädslan?
- **FUNDERA** hur man skulle kunna få en mindre skrämmande bild av djuret.
- **KOM IHÅG** att också djuren är rädda för människorna och försöker undvika att vi möts. Djuren skadar oss endast om de själv känner sig hotade.



SYFTET MED ÖVNINGEN är att diskutera vilka djur man är rädd för eller tidigare har varit rädd för, vad rädsla innebär och hur rädslan känns. Genom att identifiera och lära känna sina känslor samt genom att bekanta sig med föremålet för ens rädsla kan man bli av med eller lära sig att leva med rädslan.

Vilket djur tänker jag på?

Fören beskrivningen med rätt djur.

1

Djuret luktar med sin tunga.



2

För detta artiga djur är familjen viktig.



3

Djuret kommunicerar med sina artfränder genom att dansa.



4

Djuret sover vintersömn.



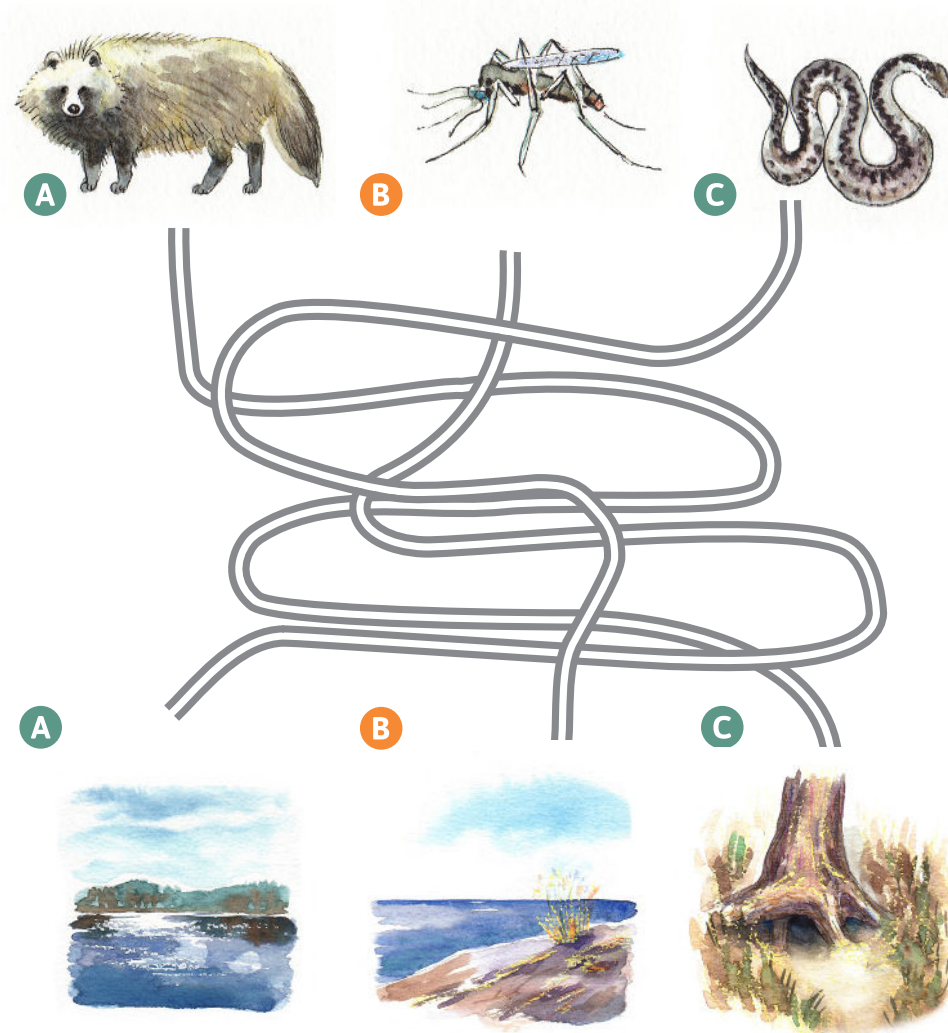
5

Djuret tycker om choklad men delar gärna chokladen med sin kompis.



Ledsaga djuret till dess boplats

För att ett djur ska må bra måste det få utlopp för sina egna artspecifika behov.
Förena djuret med den miljö som tilltalar det.



Hurtig friluftare

Färga bilden och kryssa över de saker som friluftaren inte behöver.



Invandrad art eller främmande art?

Till vilken klass räknas djuret? Fyll i en bokstav i cirkeln beroende på om det är fråga om en

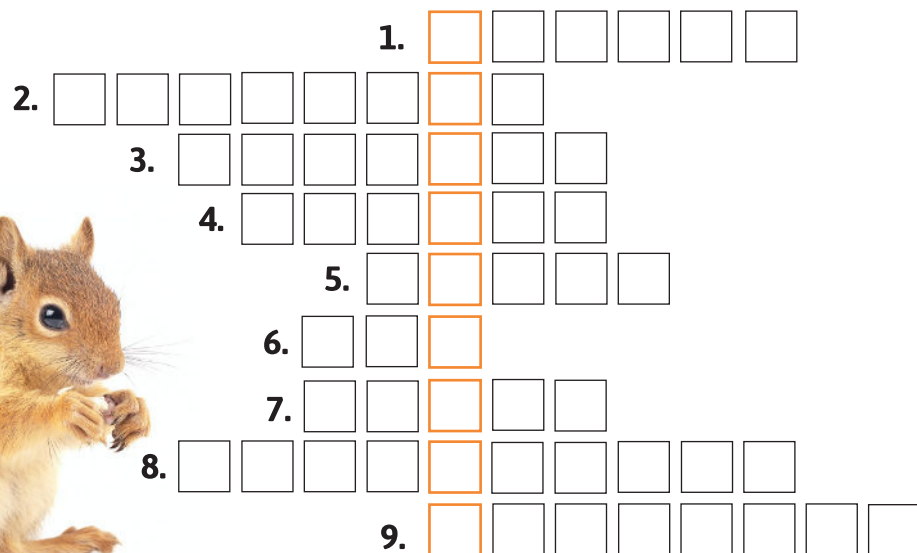
A Invandrad art

B Främmande art



Korsord

Fyll i de ord som saknas i de tomma rutorna i korsordet. På den lodräta raden bildas ett ord som beskriver hur alla sjur har sin egen plats i naturen.



- | | |
|---|---|
| 1. Medkänsla, dvs. ... (komplettera meningen). | som ibland snappar åt sig mat av människan. |
| 2. En invandrad art som går på två ben. | 7. Ett djur som är avskytt, men också älskat. Lika anpassbar som människan. |
| 3. Den enda giftiga ormen i Finland. | 8. Alla djur är... (komplettera meningen). |
| 4. En känsla som orsakar ilska. | 9. Ett hunddjur som kommit till Finland i och med pälsdjursuppfödning. |
| 5. En insekt för vars sting du kan bygga upp motståndskraft under sommaren. | |
| 6. En fågel som lever vid kusten och | |

Djuren i sagor

I sagor har olika djur ofta en viss typs roll. Hurdana föreställningar väcker olika djur i egenskap av sagofigurer?

Fundera på djurens sedvanliga roller i sagor.

En hurdan roll får följande djur i allmänhet i sagor?

- | | |
|--------|---------|
| • varg | • björn |
| • orm | • gris |
| • räv | • kanin |

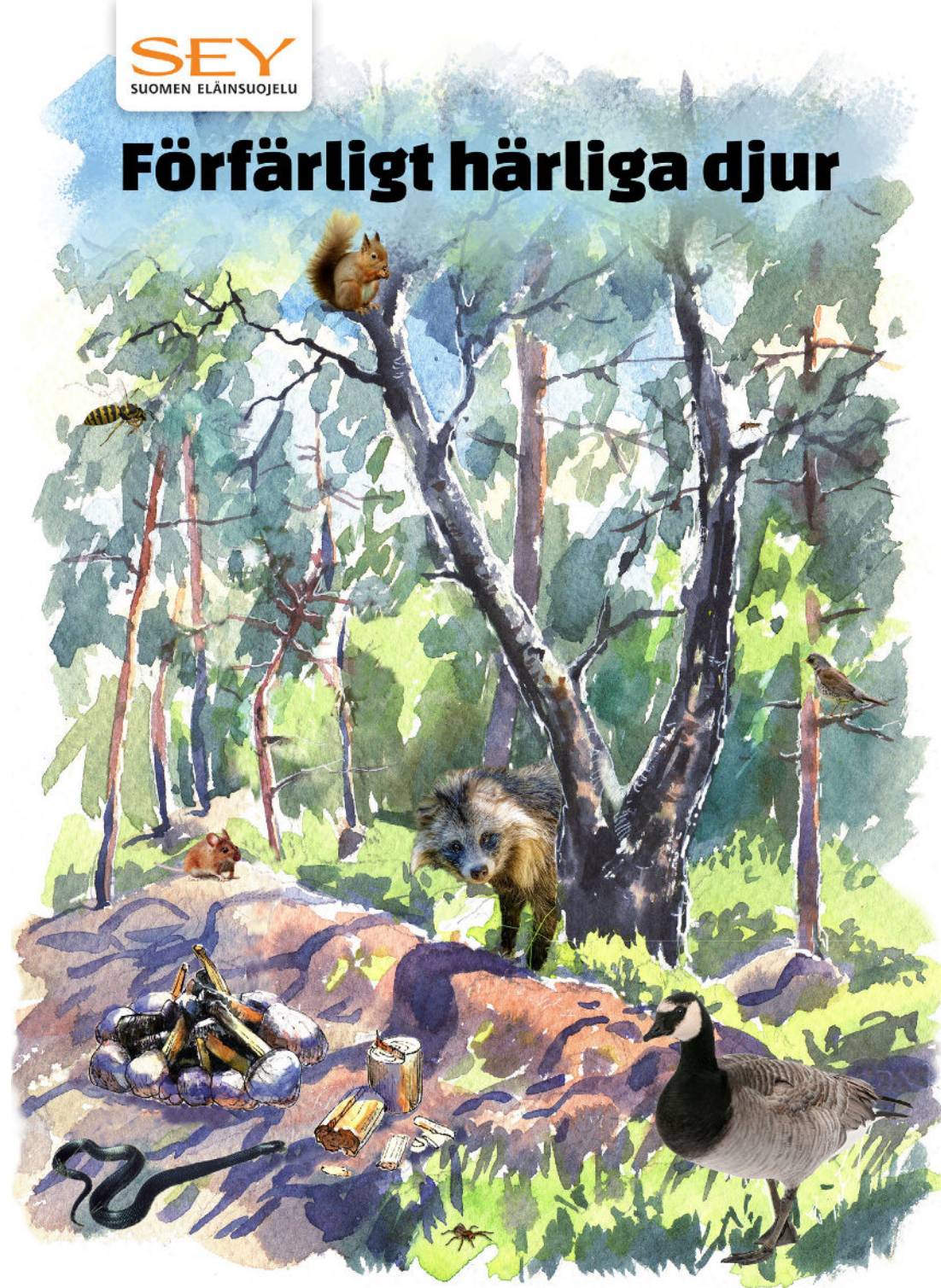
Nya roller

Lotta ut nya roller för djur i en bekant saga eller en saga ni själv hittar på.



PÅ GRUND AV de sätt som olika djur vanligtvis beskrivs i sagor förhåller vi oss mera positivt till en del djurarter än till andra. Föreställningar och bilder av djur är dock kulturbundna; till exempel anses i många länder i Afrika att spindlar är de mest intelligenta och ädlaste av alla djurarter.

Förfärligt härliga djur



- Fundera först kring de föreställningar människor har om olika djur: björn, vitkindad gås, huggorm, ekorre, varg o.s.v. Skriv upp föreställningarna ("varg – farlig").
- Fundera på vilket sätt det känns annorlunda att se en mus i skogen jämfört med i stadsmiljö? Vad tror du att skillnaden beror på?
- Fokusera på ett par eller några djur av varav åtminstone ett väcker positiva känslor och ett negativa känslor. Beskriv känslorna noggrant. Fundera på hur djuret i fråga känner och upplever situationen. Och hur djuret upplever dig. Vet du hurdan betydelse djuret har i naturen?
- Inhämta information om ett djur som väcker negativa känslor. Du kan till exempel använda följande källor. Fundera om din åsikt ändrades utifrån den nya informationen.

Lästips

Böcker om sådana djur som vi inte alltid tycker om:

Katja Bargum & Jenny Lucander: *Myrornas rekordbok*. Förlaget.

Tanja Is: *Vargjakten*. Tanja Is.

Sophie Corrigan: *Världens INTE värsta djur*. Tukan förlag.

Lästips beträffande relationen mellan människor och naturen

Malin Kivelä, Martin Glaz Serup & Linda Bondestam: *Om du möter en björn*. Förlaget.

22 Vilket djur tänker jag på?

1. _____ B
2. _____ E
3. _____ C
4. _____ A
5. _____ D

23 Ledsaga djuret till dess boplatz

- A _____ C
B _____ A
C _____ B

24 Hurtig friluftare

Saker som friluftaren inte behöver

- Trumpet
- Hårtork
- Fjärrstyrd bil
- En säck med karameller i omslag
- Ett glas

25 Invandrad art eller främmande art?

1. Räv A
2. Varg A
3. Katt B
4. Mårdhund B
5. Vitkindad gås A
6. Fälthare A
7. Människa A
8. Bi A
9. Björn A

26 Korsord

1. EMPATI
 2. MÄNNISKA
 3. HUGGORM
 4. RÄDSLÄ
 5. MYGGA
 6. MÅS
 7. RÅTTA
 8. VÄRDEFULLA
 9. MÅRDHUND
- EKOSYSTEM



Kom ihåg det här!

1. Vi människor är djur, precis som också katter, hundar, råttor eller till exempel ormar. Också andra djur känner glädje, sorg, rädsla och smärta.
2. Alla djurs sätt att uttrycka sig med miner, läten eller gester skiljer sig från varandra. Därför förstår människorna inte alltid dem. Likväl upplever alla djur många olika slag av känslor.
3. Alla djur har ett egenvärde. Med egenvärde avses att alla djur är sinsemellan lika värdefulla och att djurets liv ska respekteras som sådant.
4. Vi tycker att en del djur är förtjusande, och en del verkligen skrämmande. Det finns alltid någon orsak till känslor som glädje eller rädsla.
5. Vi ska inte försöka hindra oss från att uppleva känslor. Vi människor är dock kapabla att begrunda våra känslor och reglera dem. Man kan också träna känslofärdigheter.
6. Vi märker inte alltid ett djurs smärtor eller känslor. Djuret kan dölja dessa till exempel eftersom det kan försätta det i fara att visa att det har ont.
7. Ibland känns något, eller något djur, skrämmande därför att vi inte vet tillräckligt om det. Om vi skaffar information om ett djur som känns skrämmande kan detta hjälpa oss att förstå djuret.
8. Det är naturligt att vi tycker att en del djur är skrämmande. Känslor lär oss vad som är viktigt, spännande och otrevligt för oss.
9. Många djur kan bita eller sticka om de blir rädda. Det är djurets försvarsreaktion som det tillgriper när det känner att de inte finns andra sätt att fly undan en situation.
10. Alla djur är på samma vis kännande och upplevande varelser. De är värdefulla i sig själv oberoende av hur människan har klassificerat dem.



Detta häfte är ett informations- och uppgiftspaket för skolelever utifrån temat för Djurens vecka år 2022, som handlar om möten med spännande djur samt de känslor som djuren väcker. Materialet kan exempelvis användas under lektioner i olika läroämnen, till exempel som kompletterande material inom undervisning i samhällslära eller livsåskådningskunskap eller som material under lektioner i modersmål eller bildkonst.

Materialet lämpar sig också för användning i bland annat natur- och djurklubbar. Vid utarbetandet av materialet har socialpsykolog Leena Koivula bistått som sakkunnig.

Materialet är gratis och kan beställas på adressen sey@sey.fi.

Djurens vecka är en temavecka som anordnas årligen mellan den 4 och 10 oktober. Veckan inleds på den internationella Djurens dag. I Finland har Djurens vecka firats på SEYs initiativ från och med 1959.

SEY är Finlands största djurskyddsorganisation och expert inom djurskydd. SEYs verksamhetsområde omfattar alla djur och förbundets verksamhet täcker hela landet.